

SETMANARI IL·L·STRAT DE LITERATURA NOVAS Y ANUNCIIS

Dedicat ab preferencia al desarrollo de la vida teatral de Catalunya

SORTIRÁ LOS DISSAPTES

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

En Barcelona. Ptas. 2 trimestre.
Fora ciutat. . » 2 »
Extranjer y
Ultramar. . » 10 l' any.

Director: D. JOAN BRÚ SANCLEMENT

REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ:
Carrer de las Cabras, 13, según.
Bussó á la escala. Despatx: de 12 á 2.

PREUS DE CADA NÚMERO:

Número corrent.. . . 0'10 Ptas.
» atrassat. . . 0'15 »
» pera
los no suscrits. . . . 0'20 »

UN DRAMA SACRO

Era en Janer del prop passat any 1892 en las vetllas del días 8, 11 y 16, quan lo més popular de nostres poetas y lo més fecond de nostres autors dramátichs convidava uns pochs de sos numerosos amichs pera ferlos sentir la audició primera del poema dramátich *Jesús* y com tinguerem la sort de ser dels invitats, acudirem joyosos al «Centre Catalá», lloch de la lectura, hont saborejarem ab delicia lo rich fruit de la preclara inteligencia de Frederick Soler. Si alashoras no haguessim donat ja nostra opinió respecte al poema, ara que tal obra pot llegirla 'l públich, ho faríam ab molta més d' amplitut, pero lo temor d' exposarnos á repeticións que equivaldrían á reproduhir lo que ja diguerem en aquella ocasió nos fá limi-

FREDERICK SOLER

tar lo article present y dir ants de comensar, que després de llegir lo drama *Jesús*, ratifiquém en todas las sevas parts lo que en la ocasió anterior varem dir.

Comensa la obra ab una sentida Endressa: lo poeta en ella, llessa sa obra á que com débil nau intenti atravesar lo tempestuós mar de las envejas, desitjant surti ben parada de las serenas opinións de la crítica.

Segueix luego un Proemi ó exposició del pensament capital de la obra y en ell dibuixa Soler ab tons de vritat las figuras de «Jesús» y de «Judas» que son las dos crea-

cións de la obra seva. Ve desseguida la *Invocació*, composició de gran vol y que junt ab lo que duhém citat forman una part interessantíssima del Poema.

La part representable conté 6 actes y d'ells pot suprimir-se á voluntat l'acte sisé.

En lo desenvollop de las escenas que forman la *Passió y mort*, presenta la nova obra gran número de punts nous, no vistos en la *Passió* antiga y en quant á la grandiositat de la forma y valentia de versificació, no cal pas dir res més en son elogi, sino que la producció poética es germana bessona del *Judas* del mateix autor. Serà ben rebuda en las taulas, lo dia del estreno?

Pregunta es aquesta de difícil respondre, pero nos decantem á opinar que sí y fins á afegir que fora un éxit pocas vegadas vist en nostres teatros, sempre que concorreguessen á l'estreno la conjunció de tots aquells elements indispensables en obras de la naturalesa de *Jesús*.

Deuria en primer lloch no pensar-se en estrenar la tragedia en lo teatro de Romca, puig que ell es insuficient de cabuda y té poch espay de taulas pera lo decorat, que l'requereix espléndit, apart de que en alguns quadros com lo de las bodas de Canaan, la entrada de Jerusalem, lo Gòlgota y algún altre, com més moviment de personal hi hagi en escena, més gran te de serne la impressió de grandesa que entussiasmi al públich.

Lo teatro escullit hauria de ser espayós, lo Liceo fora l'més apropiat y en defecte d'ell, lo Principal ó Novetats.

Pera presentar la obra ab la propietat deguda en decorat y vestuari, no deuria planyershi gasto de cap mena y al efecte s'hauria de constituir únicament pera sa explotació, una empresa disposada á gastar una quantitat important, contant ab la seguretat de doblar ó triplicar lo capital invertit, sempre que la companyia de artistas contractats fossin de talla las primeras parts y solsament mitjanas las companyants y secundarias. Aquest pensament ja no podem veurel realisat enguany, pero respecte del mateix cridem la atenció de las personas que estiguin en condicions de realisar-lo, puig ell pot dur gloria á la escena catalana y profit als seus interessos si s'preparan á plantejar-lo ab lluhiment durant las setmanas de la quaresma vinent.

Una de las escenas més notables per la novetat é interés que l'assumpto respira es en aquella que Pons Pilat entra en la presó de Jesús y penedit d'haver firmat una sentència injusta li proposa donarli llibertat á condició de que no torni més á Judea. La situació que aquest pas crea es altament dramática y lo dols caràcter del fundador del cristianisme se trova retratat de má mestra. Igualment cridan poderosamente la atenció lo parlament de Jesús ab Dimas y la Magdalena en l'acte primer, lo monòlech de Jesús al trobar-se ab Caifás quan la expulsió dels mercaders del Temple y lo vaticini de la destrucció de Jerusalem.

Las bellas contingudas en la obra son innumerables per anar detallantlas y moltes d'ellas se elevarían á una potencia infinitesimalment gran, vistas sobre las taulas, com la tempestat en lo mar de Galilea, per exemple.

Soler ha enriquit á la literatura bíblica ab una joia de quillats inapreciables en mérit y lo dia que hagi donat á la estampa altre de sos poemas dramátichs

que té escrits, *La infancia de Jesús*, ella, lo *Judas*, l'obra que analisem y *La corona de Jesús*, altre poema (pero no representable) que també té acabat, formarán en conjunt lo tribut poétich més notable dedicat á la noble figura del redemptor. Y com los llibres d'eixa naturalesa, quan de veras tenen alé y alta volada, immortalisan lo nom del poeta y fan serne coneguda de tots indrets de la terra la llengua en que están concebudas y redactadas, donem per tal motiu la enhorabona á Frederich Soler y anhelém ab ansietat que completi sa edició bíblica pera gloria seva y de la literatura catalana.

Al etzar, reproduhim un frament de la obra pera satisfacció de nostres llegidors.

J. Brú.

Acte tercer

QUADRO SEGON

ESCENA XVII

JESÚS, CAIFÁS

CAIF. ¿Ets tu Jesús de Nazaret?

JESÚS. Pregunta

bèn extraña es la tèva, quan me consta que sabs de cert que sò lo qui anomenas.

CAIF. Per més assegurar-men t'ho demano.

JESÚS. O bè perque la tèva hipocresia te du sempre á fingir, y tas paraulas amagan lo que hi hà en la tèva pensa.

CAIF. ¡Jesús de Nazaret! ..

JESÚS. En vâ imaginas que m'espanto devant tas amenassas. Per dir la veritat, costi 'l qui costi, sò aquí, determinat á dar la vida.

¡Conta si podrà fer la regullosa

veu de tòn odi que jo tanqui 'ls llavis!

CAIF. Ou, donchs, de mí la veritat més pura ja que proclamas tu que tan la cercas.

JESÚS. Per rebre tos insults y tas afrontas donant aixís d'humilitat exemple, vinch á Jerusalem ab mos apóstols

CAIF. Ments; que ta humilitat, de ta superbia es mantell d'or que prudentment l'acotxa.

Vas dret á un fi que fa ja temps cobejas:

al soli de Davit vols enlayrarte

y ab ta dolcesa y fals amor, prossélits

vas, entre 'l poble, ab tas astucias, fente.

Per có li vas dihent que es més factible

que per l'ull de l'agulla un camell passi,

que un sol rich cobdiçios entri á la gloria.

Per có llarguesa un dia y altre dia

als richs predicas á favor dels pobres...

Mes si al cim arrivesses de ta empresa,

si de Davit al soli t'assentesses,

massa, allavoras, la que portas, flonja

y blanca pell d'ovella, ab que t' disfressas,

fóra cambiada per la pell del tigre.

JESÚS. ¡Caifás!

CAIF. ¡No! ¡No! Si ho sé; si cla ho llegeixo

en lo blanch de tos ulls; més al llegirho

també 't vull dir que tots aquets ensomnis

may los realisarás, ta fortaleza

volent fundá en l'escut que 'l poble 't donga.

Lo Temple y la riqueza; l'or y encara

mes de Jehová la majestat divina,

podrán umplir de ta ambició la gola,

y aixó vinch jo á oferirte en nom del Temple.

Lo soli de Davit, si avuy ets nostre.

JESÚS. No sé com puch ¡ho degradat pontífice

d' un temple vil, més degradat encara,

contestar ab ma veu á la veu tèva
que com bramul d' infern en mi reïsson!
¡Oh! ¡T' has errat, pontífice! Mas miras
no s' encaminan allà hont tu vas cego.
Jo al Cèssar vull donar lo qu' es del Cèssar.
Jo sempre dich á aquell que vol sentirme
que no es de aquesta terra mòn reyalme.
Guarda, donchs, lo tèn or, que mal comprarhi
podrás mòn rendiment y mòn silenci
quan, fill de Dèu com sò, prou sè hont trovarne
en las arenas que 'l Jordá arrossega
per la diadema que volgués cenyirme,
com sè hont son los carbons que fan de elocscas
als preulhats diamants ab que ornamentan
los monarcas del mon, corona y ceptre.

CAIF. Basta ja de parlar.

JESÚS. Jo á tu 't dich basta,
que aquest mateix poder ab que domino
las cobdicias ab que vols tu tentarme,
jo tinch, com fill de Dèu, perque m' escoltis
clavats tos peus sobre la terra dura
y embadalit aytal com las estatuas
de sal, de que los sants evangelistas,
en l' Antich testament parlan ab gloria.
Escolta y calla, donchs, y, al escoltarme,
pren lo que dich á tú com dit al Temple.
¡Oh! Sí; als que us assentéu dins de la càtedra
de Moisés lo profeta, que va un dia
de mòn Pare Eternal rebre las taulas
de la lley ab que avuy regiu al poble:
reposeu vostre seny, cobréu judici.
Penséu que si aquest Temple s' anomena
casa de oració, lo feu vosaltres
cova de lladres, ab los vostres vicis.
Penséu que m' heu forsat á dir al poble
que tot lo que vosaltres diguéu, fassia;
mes que no 's guihi may per vostras obras,
perque feu sempre, astuts, tot lo contrari
de lo que prediquéu. Feu portar càrregas
insoportables, de pesantas; sobre
las espatllas dels homes los esclafan,
y no voléu, ni ab un sol dit sisquera
minvá als tristos sòn pes. De nit y dia
prediquéu la humilitat, y vostras obras
totas las féu sols perque vistas siguin,
y aixis aixampléu las vostras blaeterias,
y dels vostres mantells brodéu las franjas,
y sempre als primers llochs voléu asséureus
en los festins, com en los més honrosos
sitials voléu parlar á la sinagoga.
Mostréu de vostras mans la pulidesa
que l' oci afina, y no veyéu com duras
y aspres las tenen, y molts cops llagadas
los tristos, que esclafant los durs terrossos,
manejan del treball las rudas cynas.
Hermosejéu los rostres embellintvos
y anéu galanējant brodadas túnicas,
y sòu, ab odi al cor y mel als llavis,
sepulcres blanquejats que guardan dintre
podrimeners tan repugnants, que al véurels,
farian ab horror la vista cloure.
Y aixó més no serà; mòn Etern Pare
m' envia aquí á purificar lo Temple
y dech cumplir sa voluntat divina.
Vinch contra tots en bè del trist y 'l pobre
á dirimir lo plet, que ja batalla
fraticida es avuy, que, per senyeras
de guerra á mort, al vent extesas donan
la púrpura y lo drap. Vinch, fentme llástima,
ab rosada d' amors á apagar odís
y malvestats que, si no s' acabessen,
carbonisat al últim mirariam
lo Temple tot, dessòta un munt de cendra,
y, conminantvos á esmenáus, desd' ara,
que en bè tornéu tot lo qu' es mal imposo,

ó jo soterro 'l Temple ab tots vosaltres
per escarment y càstich de tants vicis.

CAIF. ¡Oh! ¡Nos has afrontat!

JESÚS. Espera encara;
si vols saber fins hont mon càstich porto.

CAIF. ¡La vida 't costará!

JESÚS. Quan l' hora arribi.
Per ara has de sentir tot quant jo parli,
que ma veu t' encadena y te fascina.
Ara vèsten si vols. Ets lliure, tigre.

CAIF. Recòrdaten, Jesús: has fet ta pérdua.

JESÚS. Re 'm fa si vostres crims al mon publico.

CAIF. (Mòn sogre Anhás té rahó; parlém á Judas).
(Se'n va.)

FREDERICH SOLER.

Teatro Catalá

L' HEREU DEL MAS.—Drama en tres actes y un epílech, en vers original de D. Manuel Rovira y Serra. Estrenat en lo Teatro de Novetats la nit del 15 del actual.

Aquesta es la primera obra dramática que dit autor dona á la escena y per lo tant cal mostrarse indulgent en lo judici que d' ella haguém de formar.

L' hereu del mas es una producció buydada en los antichs motllos: conté una trama bastant ben urdida, alguns dels personatjes que en ella intervenen son ben dibuixats y varias de las escenas y molt especialment los finals d' acte, son de verdader efecte.

Pero 's nota en tota la obra certa ingenuitat y sobretot alguna falta de coneixements escénichs, fins á cert punt perdonables en un autor novell que dona al públich sa primera obra. Lo desenllás, per exemple, no está lo degudament explicat. Lo protagonista mor sense que l' espectador s' enteri per qué ni de qué, de manera que la claretat, base de tota obra dramática, deixa sentir la seva falta en la producció del Sr. Rovira y Serra, que per altra part está ben versificada y es adequat á la índole de la obra lo llenguatge qu' en ella s' usa.

La execució bona per part de tots los actors, que foren aplaudits al final de cada acte y l' autor cridat á la escena al terminar lo darrer.

M.

ILUSIONS PERDUDAS.—Joguet en un acte y en prosa original de D. M. Soldevila. Estrenat en la Societat Viriato lo 12 del corrent.

Sigué rebut ab aplauso y cridat son autor á la escena. Lo desempenyo discret per tots los aficionats que hi prengueren part.

T.

UNA ENSARRONADA.—Gatada en un acte, original de D. Agustí Cuyás. Estrenada en la nit del 19 en lo Centre Catalá de Sans.

Lo fi únic que 's proposa l' autor, que no es altre que 'l de produhir las riallas del espectador, lo conseguf plenament. Lo pensament es existós y ben trovat y son desenrotllo entre municipals y serenos

es una trovalla, per quin motiu los aplausos y cridas á l'escena foren moltsas.

Lo desempenyo acertat á cárrech de la senyoreta Serradell y dels senyors Baixench, Moncau, Cuyás, Roig, Regon, Puchet y Serra.

J. C.

L'ASE DEL HORTOLÁ:—Sainete en un acte y en prosa original de D. Emili Vilanova; estrenat en lo teatro Romea la nit del 21 del actual.

De boceto podría calificarse la última producció del Sr. Vilanova, en la que sols nos presenta algunas escenas jitanescas que desarrollan una acció petita y de molt poca importancia. Lo principal en ella es lo diálech, viu, animat, vessant d'acudits exponents, graciosíssims, d'aquells que fan riurer al públich sense ganas.

Aquells *payets* resultan ben copiats del natural y 's mouhen y parlan ab lo desembrás que 'l cas requereix.

La exècució, si be algo indecisa, com sempre que 's tracta d'un estreno, va ser ben passadora, distingintse la Sra. Clemente (A) y 'ls Srs. Goula, Fuentes, Soler, Pinós, Martí y molt especialment la Sra. Parronyo y 'l Sr. Capdevila que 's caracterisaren perfectament.

M.

RETALLS

Ningú creuria en lo Etern,
si no cregués en l' infern.

Qui roba y fa caritat
sol passar per home honrat

De tots los animals diuhen qu' es l' home
lo rey perquè l' adorna la rahó...
Si no tingués rahó deuria serne
l' animal més pervers de la creació.

No 's descuida ans d'anà al ball
de contemplarse al mirall.
Pro, s' olvida al jurá amor,
de consultarho al seu cor.

Si no tingués enemichs
no 'm creuria tení amichs.

Al que 's creu que té talent
diuhen que no té modestia,
y al que 's titula opulent
no li diuhen qu' es un béstia.

Lo enemich que té 'l talent
es la enveja constantment.
L' enemich del potentat
es lo lladre depravat.

Avuy se té per de-cent
al qu' ho es materialment.

IGNASI IGLESIAS.

SET

Recordas que en lo bosch vaig dirte un dia:

—Hermosa, jo tinch set—
y al moment ab carinyo indescriptible
vas dar-me un cantiret
pera beure de l' aygua fresca y pura
y quedí satisfet?...

Donchs acosta, per Deu, com allovoras
ta boqueta ab dolsor;
perque com aquell jorn la set me mata
y sento un greu dolor,
solsament que la d' ans era set d' aygua
y la d' ara es d' amor.

J. CONANGLA FONTANILLES.

SISÉ CONCURS

(BASES PUBLICADAS EN LO N.º 56)

Llista de las composicions rebudas.

1, Lo marquès de Cornudella; lema, *¿Qué millor semblansa?*—2, Las espigas; lema, *Rosella*.—3, Una desgracia; lema, *Mártir del trevall*.—4, La Layeta; lema, *Malaltia del cor*.—5, Las balansas; lema, *Es un cas com un cabás*.

6, ¡Pobre Mestre! lema, *Engunias de la fam*.—7, La Poesia.—8, Rosas marcidas; lema, *Sols don vida l' esperança*.—9, La Mosca; lema, *¡No la mateu!*—10, ¡Pols!; lema, *Lo temps no destrossa, transforma*.—11, Silogisme; lema, *No es critat*.—12, Per una viola; lema, *Amor*.—13, Un Héroe; lema, *Altre Quixot*.—14, Alegoria; lema, *La nimfa del riu*.—15, A la Patria; lema, *Amor*.—16, Los Inglesos; lema, *Impresions*.—17, La nina del Llobregat; lema, *Las festas majors dels pobles*.—18, L' Aureneta; lema, *Vé un cop l' any*.—19, Recorts; lema, *Un mal concell*.—20, Lo Teatro Regional; lema, *Nin orfanet dels més pobres—s' avuy gran per sas obras*.—21, ¿Qui era?; lema, *Quan fou mort s' en recordaren*.—22, L' Abella y la Perdiu; lema, *Amor ab amor se paga*.—23, La comedia humana; lema, *Als meus fills*.—24, Dos rosas; lema, *Pobretas*.—25, Falsificació; lema, *¡Qui ho diria!*—26, L' Amor; lema, *Definició*.

Ha quedat tancada l' admissió de composicions. En lo número pròxim se fara públich lo Fallo.—Per la Redacció,

J. XIMENO.

RETALL

Quan al peu del confessor
estiguís ja, Soletat,
y barbotejant tos llavis
las oracions y 'ls pecats,
no t' olvidís pas de dirli
de que al séptim has faltat
perque has fet igual qu' un lladre
un robo fins inhumá...
Dígali, donchs, en veu baixa
que lo meu cor has robat.

JOAN MANUBENS VIDAL.

L' AMERICANO

NOVELETA

(Continuació.)

La fatxada, com ja he dit, y 'l darrera eran emblanquinats, aixis com los baixos, pero 'l pis lo pintor s' havia entretingut pintant cenefas y fondos, ab aquella mena de colors que 's trasladan á la roba quan un s' hi arriba distret.

Los mobles que, després d' haverhi dut la Roseta carbó, pá y oli y sal, perque deya que aixis may més los ne faltaria, hi colocá en Quico, eran senzills, perque 'ls seus estalvis no li permeteren fer un gasto gros; pero aixó sí, la calaixera, obra d' ell, era de caoba y la taula de menjar ab alas, també de sa construcció, era de noguera.

Las cadiras, colocadas en los baixos, estavan pintadas de negre ab vius gróchs; las del pis tenian la forma de las bonas, pero eran de fusta blanca, ab barnis sobre la capa vermelloa que s' hi havia donat, fluginthi ayguaspera que semblesin de caoba.

Lo lli era 'l mateix en que dormia en Quico á casa 'ls seus pares, y que 's recordava encara dels avis; pero com en aquell temps tot ho feyan més fort y macis que no pas ara, havia quedat lo mateix que nou ab sols un repàs ab la munyeca untada de barnis. Lo Sant Cristo y la pica foren un obsequi dels testimonis al seu casament. Los matalassos y demés acompanyament de roba blanca tot ho estrenaren los nuvis.

Los quadros contenint las estampas de Sta. Rosa y Sant Francisco de Paula se veyan en lo lloch preferent de la sala, y en los restants panys de paret n' hi estavan colocats d' altres, representant diferentas escenas de la conquista de Méxich.

Aixis en Quico y la Roseta, havian realisat la primera part del seu ideal, y sols esperavan posar la segona en práctica, que no consistia sino en quedar-se ell á treballar á casa de fuster, que era 'l seu ofici.

Ja tenia algunas eynas á propòsit, pero encara n' hi faltavan moltes d' altres que pensava adquirir com més aviat millor, tan bon punt arrivés l' hivern. puig se li havia ficat al cap la máxima de que de treballar cap burro n' está gras, y que val més ser cap d' arengada que cúa de llus.

Aixó 'ns porta com per la ma á confiar als meus llegidors una especie de secret que ni en Quico mateix s' en donava compte, perque no 's volia rendir á la evidència del seu caràcter, una mica ambiciós, pero entenguis que no ho era per envejar lo dels altres, sino perque pensava ab lo seu propi esforç crearse una posicío-neta que li permetés no haver d' anar per fadri, darrera 'ls amos.

Fins á cert punt es molt llògich y natural, y molt propi de tothom aquest desitj, quan no 's converteix en passió y fa tornar al home egoista y avaro, rémora de tot progrés que acapara lo dels altres ab las més baixas explotacions. Pero á voltas fa fer cops de cap de fatals conseqüencias quan se tenen massa aprop y sovint exemples de fortunes alcansadis en menos temps del que canta 'l gall.

No 's parava ell en considerar com y per quins medis desgraciadament alguns, poch escrupulosos, se fan richs. No veyá més quan en sa soletat s' entretenia en considerar y filosofar sobre las cosas baix lo seu estil, que de tant en tant, molts que essent joves desapareixian del poble, alguns tornavan ab pantalons y armilla blancs, americana de orleans llustrosa com sas sabatas enxaroladas, y barret de palla, parlant mitj en plata y mitj en quartos, ab aquell deix cubano que sembla que may s' hagi acabat de dir, com si quedés enlayre la oració ó 'l párrafo.

D' aixó que moltes vegades lo desvetllava may n' havia dit res á ningú, ni á la mateixa Roseta, perque temia y ab rahó que la sobressaltés, y quan tractá de casarse,

lluny del pensament que totes aquellas fantasias, afalagat com se trobava per la ditxa de ser estimat, com may havia cregut, de la Roseta.

IV

ER fi s' alsaren los nuvis y tot just de peus á terra, desseguida obriren los porticons deixant passar los cohibits raigs del sol, que inundaren de llum tota la sala.

Res més tendre y deliciós que aquell moment en que com sorpresos de trobar-se completament lliures y sols, no sabian casi be qué fer-se.

Refets, no obstant, y convensuts de la certesa de la seva situació, recordaren que aquell dia estavan convidats á passar-lo á casa 'ls pares d' ell, y pera donar compliment á tan agradosa invitació, se vestiren ab las mateixas robas que havian estrenat lo dia avans, no sense entretenir-se en fer-se mil posturas l' un al altre, com dos enjogassats pardals en mitj d' un jardí, mentres ningú va á esporuguirlos.

Quan se dirigiren á la casa ahont havian de passar lo dia, tothom los saludava sonrient y 'ls mes amichs los detenian pera enterarse de com los hi probava la vida nova, de modo que necessitaren prop d' una hora pera fer un camí de cinch minuts.

Aquell dia y lo següent, per ser las duas festas de la primera Pascua, los passaren com deixem dit, l' un á casa 'ls pares d' en Quico y l' altre á la dels de la Roseta, cumplint aixis ab la principal obligació que la costum y 'l cor los hi senyalavan.

Lo dimars ja era dia de treball, y en Quico matinejà com quan era solter pera anar á la feyna, quedant ja allavors de fet la Roseta, verdadera mestressa de la casa, qual direcció empenqué ab lo major gust.

Lo dinar y 'l sopar li semblaren deliciosos al nou marit, que no 's cansava de tributar elogis á la gentil cuynera, que tan bé comensava 'l seu regnat. Encara que un platillo hagués tingut exces de sal, á n' ell li haria semblat dols, és á dir, á bon punt, que quan l' amor omple tots los sentits, no hi ha res dolent ni mal fet, provenint de la persona estimada.

Y lo més bonich era del modo que 's partian los menjars: ella volia donar los talls més grossos á n' ell, y ell volia que se 'ls menjés ella. Era un may acabar; una continuada disputa pera complaurers l' un al altre. Se donavan mossadetas de pá, com si fos lo major pler pera ells. Era la veritable ditxa; la may prou ben pintada lluna de mel.

(Seguirá.)

ROSINA

A l'amich Pere Còrominas.

Ab prou feyna expressava quatre idees sens tenir que barbotejar en busca d'una paraula que li faltés. Menudeta y rodanxona, era 'l goig de la seva mare que veyia en ella 'l viu recort del marit quina pèrdia omplená de fel la seva vida, y era á la volta 'l sol pensament de la seva avia que n'estava més cuidada que del seu fill desaparegut á la flor de la edat quant més son amor y sa forsa eran l'amparo de la pobreta família.

Prou que Rosina correspongué á tot hora á aquest amor que la feya esser angelet fells en mitj dels plors y dels sufriments que la rodejavan.

La haguesseu vista á la Rosina hermosa asseguda á la falda de la velleta; lo passat y l'esdevenir junts, besantse en son camí, com besa la ona que puja á la que mansament retorna de la platja. Pobras avias! Aisladas del present perque l'adhuch té altres fal·leras que las de acompanyar als amichs que se'n van, recullen tots los restos de tendresa que assí d'allà troban escampats per son cor, y s'esforan en fer agradable sa arrugada cara, finas sas ossos mans, pera presentarse falaguers enfront la igno·cencia, parlantli (més forsosament que ab cuidado) un llenguatge imperfet que ab lo d'aquella ostenta providencial semblansa. Y s'apoderan del cuidado dels nets y 's fan sos defensors obligats, ab fi bó per cert, pero ab lo fondo egoista de trobar ressó pera sas caricias y companyia pera sa soletat.

Aixís volia Mariagna á Rosina.

Més desinteressat lo cuidado de mare, vol que son fill siga lo més hermós, lo més bó, lo més estimat, y quan coneix los defectes es més desitjosa de borrarlos. Com sa autoritat está en tot son poderío, una parricida violació li es al cor una cruel sageta.

La de Rosina hauria fet lo que totes las mares á tenir com la generalitat altre amor que 'l de la seva filleta y altra idea, producte del sentiment ans que de la reflexió, de que pera guardar á la noya debía cuidar-la bona cosa més que amorosament.

Y Rosina era dítiosa. ¡Qui no ho es á la infantesa! ¡Quin fill únich no ho es! Tota amor, sa boca era un niu de gracias que juganeras com papallonas y frescas com flors primaverales, sovint brotaván de sos petoners llabís. Era, á l'apar, altra verge que venia á redimir al món, de la fama de prosaich y sensualista ja desde nins, ab que 'l censuran,

Aixís com los querubins nos son presentats per los artistas de la fantasia sempre aplegats, sempre moguts; veyém també los nens juntantse en amistosa companya aixís que poden refugir lo costat dels seus pares.

Separat de la població, sols tenia á la casa un vehinet ab quí compartir sos jochs. ¡Quin bo donava veurels en sa ignocencia! Vicentó y Rosina no 's deixavan may l'un á l'altre. Y ab quí havían d'anar si no restava ningú per aquell recó de mon....

Los hauriau vist cullint moras y pintantse la cara; los hauriau vist espatlant y adobantse las joguinas, los hauriau vist fent sots y montanyas de sorra.... No passava estona que Rosina fós á casa seva que no digués:—Baba! 'm nexas ná Vicentó?—Si á voltas l'avía ó la mare li deyan que no 's mogués, ella replicava:—Jo, sí.—Y no avesada á serli negat res, se'n anava.

Arrivá dia en que 'ls pares de Vicentó cregueren temps de ferlo anar á la escola. ¡Quín desconsol lo de Rosina al veurers sola tot lo matí!

—Jo ambe vuy na á tudi—fou son crit en tot lo dfa.—Jo ambe vuy na á tudi noys.—

No podía ser: la escola no era mixta y encara que la mare volgués evitarli un plor, la lley obligava.

Pero quasi alcansá lo que volia, perque presentada á costura, passavan tota la hora pera anar de casa al poble. Lo camí, prou fangós y ensotat, era massa dret y plá pera que 'l preferissen á l'anar y venir pels camps abastant alguna que altra poma ó cireras pera guarnir arrecadas, y cullint flors quinas esbarriadas fullas anavan senyalant lo camí que de nou feyan quatre cops al dia.

Per Nadal, quinas festas més solas... Los vehins eran á ciutat y las tres edats de la vida, eran estingidas per los recorts que áyral diada portava vius á son esment. Rosina, que veyia als altres plorosos y 's trobava sola, notá ab la forsa tant més gran quan menos raciocini hi ha, un sentiment d'anyoransa que encare no coneixia. A la falda de la seva mare, ella tan xamosa, no desfeya 'ls llabís sino pera contestar als petons que humitejats en llágrimas rebia.

Mes en la infancia la tristesa es passatjera ó mata, y aquesta volta fou lo retorn de Vicentó un esclat de jochs y crits y riallas.

¡Qué content venia l'home!... Havía anat al *Circul de caballs* y havia vist *La venta fochs* ab tot lo luxo que allí 's representava. La escena última en que lo rey presenta á sa esposa rublerta de joyas y brillants no 's borra de sa memoria, y tot son gust era adornar testa y vestit de Rosina pera passejarla del bras, recordant al príncep.

Pero d'aquell viatge de ciutat ne previngué 'l cambi de poble del pare de Vicentó; l'amo 'l destinava á la fábrika que tenia al cap de partit.

Y á casa Mariagna quedaren sense vehins.

Lo metje va dir que no hi había cuidado; una petita desgana, las criaturas ne fan tantas.... Ella era ben formada, robusta, no hi havia res; tot passaria.

Pero Rosina no renaixia... Los pardals y las merlas que al retorn de la primavera saludavan gojosas al sol que cixia brillant y 's passejava majestuós per la altísima bóveda, semblava que li portessin l'avís de que era hora de juntar sa veu á sos cant's y armonisar en lo coro ab que la ternura ensalsa las bondats de la naturalesa.

Rosina volia una cosa, volia moltes cosas, y ni sas mares sabían qué era nq aténdrela, ni ella coneixia may una negativa. Pero ella anava sola á costura, ella 's trobava sola al tornar; demanava á en Vicentó, mes en Vicentó era lluny y 's divertia y distreya en una població gran.

Sa mare atribuía á efecte lo que realment fou causa de la malaltia. Mariagna (recorts d'altres temps) deya que sa neta estava *ullpresa*, y senyada de cap á peus y beneyda en cós y ánima (que sempre hi ha quí s'aprofita de la superstició popular) Rosina anava perdent sos encants; sa cara, redoneta y roja á l'hivern, era á la primavera la representació de la infancia raquítica de las capitals. Mística en lo bon temps com una planta exótica, semblava que l'excés de vida havia sorpres son organisme.

¡Quina era la causa del seu defalliment? Lo magnat quan óu represa sa veu per la veu del poble; lo sibarita quan ovira un demá abandonat; la planta d'invernácul quan reb lo primer bés de l'alé pur en l'ambient lliure; grans y xichs, conéixen l'amargor del primer obstacle quan aquest primer obstacle es tardá.

La llum que inicia un foch no es lo culpable de que s'hajin acumulat materias inflamables ni 'l vent que enderroca una paret enrunada ha de donar compte de lo que l'oblit dels homes tenia abandonat. Ab lo temps se prepara la foguera, lo temps debilita 'ls antichs marlets; temps ha que Rosina era preparada á una crisis fatal que fou esmortuñtla, esmortuñtla fins que las flors á qui ella adorava... servigueren de march al recort mortal d'un sér que

sols vingué a la terra pera gosar en l'únic temps en que la vida es encantadora.

Angel que no trobà la diferencia d'aquest mon, fugí a sa puresa quan anyorà de sopte son deliciós estatge.

No havían sapigut ferla apendre a ser mortal, y sufría llavors los afalachs inoportuns.

¡Quina soletat la de aquella casa que abandonava!

Si 'ls besos ardents, si 'l ruixam de llàgrimes podria revivar un cós, Rosina contestava ab son somris als crits desconsolats d'abduas donas.

Quan lo sol de Maig s'en vá a la posta, y las rosas y clavells plegan son cálzer pera recullirse de la foscor, y 'ls trineos coros van perdentse en son ressó llá d'enllá de las serras que dibuixan sa silueta per l'horitzó vermellós; regada per los plors d'una viuda y oint los sospirs d'una velleta, la mare terra rebé un cós que ni 'l sentí en son sí y ovirà blanca en lo cel una llum titilant y joganera donant lo bon retorn a l'estel de la tarde.

Aquella nit Vicentó estigué inquiet en sos somnis infantils. Quan la seva mare li preguntá qué tenia barbotejá enseguít lo nom de Rosina.

J. PAYÀ RAURICH.

IMPROVISACIÓ

Ab l'anel de l'aucellada
quan los seus nius va buscant
y ab lo que 'l fidel ayman
busca a la seva estimada;
jo, pera sortir d'apuros
tot lo que pot ferse provo
y busco lo que no trovo...
perqué busco deu mil duros.

SABATERET DEL POBLE SECH.

GIRONA.—Diumenge passat tingué lloch una escullida funció en lo elegant Teatro de la Societat «Talia.» Se posá en escena la coneguda y aplaudida tragedia *Mar y Cielo*.

Estranyém molt que sent la obra filla de Catalunya y los actors que hi prengueren part també, prefereixen ferla en castellá, essent la causa aixó, de que en algunas de las situacions més dramáticas de l'obra produhiren ganas de riure.

Com a fi de festa posaren lo bonich juguet de D. Joseph M.ª Pous *Un dinar a Miramar*, interpretat ab molt acort pels Srs. Martínez, Arquer, Nobas y per la senyoreta Molgosa.

J. F.

MASNOU.—Diumenge celebraren funció de teatro «Lo Cassino Familiar» y la reunió «La Flor» nit y tarde respectivament.

La primera doná una vetllada essencialment catalana; Vuyt poesias se llegiren, (alguna original) y 's representaren cinch pessas del repertori catalá.

Tant lectors, com actors, rivalisaren per luhir-se, obtenint tots molts aplausos, y especialment lo Sr. Sobrebia, de qui era benefici.

«La Flor» també se recordá de lo teatro catalá; posant en escena lo drama *Miserias humanas* y una aplaudida pesa.

Considerant que los que representaren son joves encara, pot dispensarse 'l que no 'n surtissin molt ayrosos,

més que si estudian ab constancia los Srs. Ballester, Ramentol y Rosés, lograrán ferse aplaudir.

J. O.

REUS.—Se dona com a segur que en lo primer de Abril lo «Teatro Fortuny» obrirá de nou sas portas ab una companyia d'ópera Italiana, figuranthi nostre compatrici lo tenor D. Pere Sotorra.

A últims del present ó a primers del próxim mes se reunirá en aquesta ciutat l'assemblea catalanista verificada l'any passat a Manresa, pera tractar de la organisació del catalanisme y medís de portarla a cap.

LL. S.

FILANTROPÍA Y CARITAT.

Veus aquest rich potentat
que al hospici va algun día
a dar de diné un grapat?
Es la Filantropia.

Veus aquell que en casas pobras
porta la felicitat
amagant sas bonas obras?
Donchs es la Caritat.

JOSEPH ESCACHS Y V.

PRINCIPAL.—No hi ha dupte que 'l concert donat divendres passat per la Societat Catalana siguié un dels més notables de la temporada.

Lo preludi de *Tristan é Isolda*, de Wagner siguié aplaudit y repetit un hermós minuet de Haendel. Ademés s'estrená en aquesta primera part, la *Marra heroica* de Rodríguez Alcántara, que agradá y siguié aplaudida.

Per primera vegada s'executá a Barcelona la overtura de *Los mestres cantors de Nuremberg*. Wagner en aquesta gran obra instrumental revela una vegada més lo seu talent, mostrantnos que també sap obtenir efectes cómichs en sas grandiosas concepcions. Del mateix compositor s'executá la *Cabalgata de las Valkirias* que va ser precis repetir.

Pero lo major triomf que obtingué la orquesta y lo mestre Nicolau fou en l'*scherzo* del *Somni de una nit d'estiu*, que valgué una ovació a tots sos intérpretes.

Lo resto del programa siguié aixís mateix molt aplaudit.

LICEO.—*Catalina* y *El Juramento* han sigut las obras cantadas darrerament ab aplauso.

Dimars se representá lo ball las *Czardas* que tan éxit obtingué en la anterior temporada.

CIRCO.—La companyia d'opereta ha hagut d'acudir al antich repertori, tant es l'éxit obtingut per las produccions noves.

Offembach, ab sa música alegre, ha distret algú tant la monotonia que pesava sobre aquest teatro. *Orfeo all' inferno* ha sigut ben acullit pel públich.

ROMEA.—Dimars s'estrená lo sainete *L'ase del hortolá*, del que parlém en la secció corresponent.

S'ha posat en estudi lo drama *Or*, original de don Frederich Soler.

NOVETATS.—Ahir dijous devia representarse per primera vegada la sarsuela en un acte *Modus vivendi*, de la que parlarem en lo número próxim.

Adelantan los preparatius pera estrenar a la major brevetat lo melodrama patriótic *El molinero del Bruch*.

ELDORADO.—La antigua sarsuela *Entre mi mujer y el negro* ha obtingut una bona interpretació, especialment per part de la Srta. Segura y dels Srs. Palmada, Las Santas, y Chaves.

La obra siguié escoltada ab gust y aplaudida en repetidas ocasiones.

La *mujer del molinero*, sarsuela estrenada dilluns d'aquesta setmana, obtingué un éxit molt satisfactori. Conté escenas cómicas ben desarrolladas, algúns tipos molt graciosos y abundancia de xistes.

En quant á la música acusa la bona má del seu autor y si be 's trova pretencioseta en algúns passatjes, es en general molt agradable y 's fa aplaudir.

Los autors d'aquesta obra son D. F. Irayzoz de la lletra y lo mestre D. J. Giménez de la música.

La execució molt acceptable.

LABRUGUERA.

Tots los senyors que vulguin obtenir enquadernada la comedia *Lo Teatro per dins*, poden continuar verificant lo cambi en nostra Administració. Entregant tots los folletins (en bon estat) y la quantitat de vint céntims de pesseta, rebrán al acte lo tomo de *Lo Teatro per dins* enquadernat.

Si algú te per enquadernar alguna de las anteriors obras publicadas, pot aprofitar aquest interval pera enquadernarlas ab las condicions de costum.

Haventse agotat en algúns punts de venda lo número anterior, si algú, desitjant colleccionar la comedia *Sant Jordi mata l'aranya*, no hagués pogut adquirir la portada, li será regalada, mediant la presentació del present número en nostra Administració, desde avuy fins á dissapte próxim.

La segona de las vetlladas que durant la temporada de Quaresma se celebran en los Salons del Centre Catalá, tingué lloch dissapte últim, resultant espléndida per tots estils. Autors y executants cumpliren brillantment ab los números del variat é important programa. La concurrencia siguié escullida y numerosa.

Aquest vespre en lo tetro del Casino Andresense de la vehina població de Sant Andreu de Palomar, tindrà lloch l'estreno del poema dramátich *Judas*, á quina representació hi assistirá son autor D. Frederich Soler.

Durant la present setmana, en lo Saló de *La Vanguardia* ha estat exposada la important col·lecció de grabats, representant bocetos de decoracions y trajos dels sigles XVI al XIX, que D. Francisco Soler y Rovirosa presentá en l'Ateneo en sa notable conferencia.

Diumenge al vespre la popular Societat Niu Guerrer volgué demostrar las simpatías que sent per son consoci lo jove artista D. Joan Pruna. Y ho feu ab l'espléndides que acostuma á usar en tots sos actes.

Mereixedor es lo Sr. Pruna de las mostrás d'afecte qu' en dita nit se li prodigaren, donchs en tots quants acorts ha dut á terme la Societat de dos anys á aquesta part, ell ha sigut un de sos principals factors.

La funció siguié espléndida y á ell dedicada se representaren la sarsuela *Los estudiantes de Cervera* y la comedia *La primera á Barcelona*, que obtingueren molt bon desemenyo. Los intermedis estigueren

ren á cárrech de la característica Banda Murga del Niu y del coro «La Familiar Obrera de Sanz.»

En lo primer acte de la sarsuela s'estrená una bonica decoració pintada pel Sr. Pruna, y en lo final d'aquest acte se li feu una d'aquellas ovacions que no s'esborran més de la imaginació del espectador. Cridas á la escena, aplausos, coronas, pluja de llaurer y presentació de regalos. Foren aquestos una riquíssima placa que rivalisa en gust artístich y material, consistent en una dedicatoria grabada sobre plata, quins principals adornos son durillos y una unsa d'or: un rellojje enpavonat ab lo nom en diamants, y cadena; quadros al oli; un llibre de rica enquadernació y un caixó de puros.

Nostra enhorabona á D. Joan Pruna aixís com també á la Societat que sab honrar ab actes com lo citat

S'han publicat esmeradament impresas las comedias en un acte *¡Abaix lo existent!* y *Lo Marqués de Carquinyoli*, degudas al festiu escriptor C. Gumá y de las que 'ns ocuparem ab elogi al estrenarse en lo Teatro Romea y Teatro Novetats respectivament.

Se venen al preu de una pesseta cada una.

XARADAS

I
—¿Hont vas, amiga Pepeta?
—ira: á porta aquesta tot
á casa'l senyor Janot;
l'espalla la Marçeneta.
—¿La noya de can Boldú?
—La que té la prima-tres
tan estranya.
—¿Ja t'he entès?
—¡Ev! no ho diguis á ningú.
—Primera: si aixó es un dos,
—M'apart que la adobará.
—Prou! Pepeta, fins demá.
—Bueno, Melitón, adios.

V. JAUMET Y MAGRINYÁ.

GEROGLIFICH

MIIX

I

Pineda

KT A

J. ABEN MUNDIVALS.

Las soluciones en lo próxim número.

AVIS

Queda establert lo regalo de costum entre 'ls senyors que envihin las soluciones.

Soluciones als Enigmas insertats en lo número 58.

XARADA I.—A-me-ri-ca-na.
II.—Ma-lla.

TARJETA.—Norma-Faust-Ernani.

MUDANSA.—Net-Nat-Nit.

GEROGLIFICH.—Com me'alt menos baix.

Los plechs de soluciones rebudas varen ser 18, baix l'ordre següent:
1. M. Casas; 2. J. Mari; 3. B. Rujaca; 4. Juli Torres; 5. Un Xafarder;
6. Luis Viola y Vergés; 7. F. Corbella; 8. Un de Gelida; 9. Rogell As-tort; 10. M. Campaña y E. Periu; 11. Gertrudis Ali; 12. Rafael Llobet;
13. Noy Bufó; 14. Armand de Dorda; 15. Cintet Barrera y Cargol; 16. Artur Sajulida; 17. Carlos Trilla.

La sort favorí al número 15 que correspon al plech firmat per Cintet Barrera y Cargol.

La Correspondencia se publicará en lo número próxim.

Imp. Muntaner 40.—BARCELONA